

2/8°

3537

SLUB

Wir führen Wissen.

<http://digital.slub-dresden.de/id477182259/1>

Serbski Institut
Sorbisches Institut

22 XII P-662

Žnjowe předomanje

18. augusta 1889

w Mješwacžilskim Božim domje

džeržane

a Mješwacžilskej wošadže pošwjecžene

wot

Jurja Jakuba,

fararja.

2/8° 3537

M. S.

2/8

1788b

W Budyschinje.

Čiisčezane pola Marka Šmolerja.

1889.

Erklärung

Ich erkläre hiermit...

...

...

...

...

...

...

...

...

W J. m.

Woprujće Bohu dźak, a sapłacźće temu najwyschšchemu
šwoje šlubjenja! Hamjeń.

Wješełće, ludžo, šo w Božim mjenje,
Wón wulke džiwy čini šam,
Wšitko, šchož wodnych ma, spěwaj rjenje:
Budź Bohu šhwalba tu a tam!
Wy džěczi Bože wyskajće,
Dźak Bohu Knjesej dawajće!
Haleluja! Haleluja!

Haj, š wješełym Haleluja chzemy šapocźecź, luba wošada, na
wješełym žnjowym šwjedženju! Šašo kónowasche tón Knjes jene
lěto je šwojej dobročiwosću. Moja luba wošada, 15 lět ša šobu
šym š tobu hižo žnjowy šwjedžen šwjecził; 15 krocź ša šobu šym
wuwolicź měł hjes tymi tekstami a Božimi šłowami ša bohate žně
a — ša šhude žně; a jenož jedyn jeniczi ras ša tón žyly čaš
mějach šłowo wšacź, kotrež šrudnje rycześche wo šnadnych žnjach,
hewał štajnje šwědczič wo dobrych a wješełych. Š kajke žohnowanje
šwopšhija to ša małe městno jeneje wošady a kajke wobtwjerdženje
to je ša to, kaš bohata ta ruka je, kotruž tón Knjes džerzi wu-
pšhestrijenu na wšhitke kraje a ludy a čašy, a wona je počna jeho
bohatswa! a kaš lubošćiwa wutroba teho je, kotryž, šchož wón
šlubi, tež wěšće džerzi!

A tež lětša špomni tón Knjes š hnadu na tón šlub, kiž je
wón š nami, šwojimi njedžakownymi džěczi, činił: „taš dołho
hacž semja štacź budže, njedyrbi pšhestacź šyw a žně“. Wěchu lětša
tež kłóski mjenje počne a šornjatka mjenje špore hacž loni, dha bě
tola došć tuteho Božeho dara, a w wšchelakich druhich Božich darach
čzim bohatsiše žohnowanje.

Teho dla khwali moja duscha teho Knjesa a njesapomni jeho dobrotow. A teho dla sy ty, luba wošada, swoju swjatnizu wuhotowala, jako jedyn khwalobny khěrlušch na tu móg a luboscž a krašnosčž našeho Boha. Do tuteho khěrlušcha klineža hromadu wschitke te spěwy, s kotrymiž našcha, wot teho Knjesa k temu žohnowana mlodžina so k wołtarjej Božeje čžescže s wyškanjom pschibližuje. Žon pschewodža wschitke te krašne kwětki a róže, kiž s jejnymi pišanymi kheluschkami, jako s lubosnymi swóncžkami, šlyšhecž dadža zuni hlóš k Božej čžescži, wot jandželow šlyšchany a šobu spěwany. A tu, hlaj, pschistupitaj rjanej šnopaj na Božim wołtarju a prošytaj Boha: „našch wschědny khlěb daj nam džęža!“ A kóždy kłóš w połnych žnjowych wěnzach, a wschitke te rjane plody, temu Knjesej tež lětža prjódč kladžene, rjetnu „Šamjen“! tón Knjes njeje na naš šapomnič, ale nam wjazy dač, hacž běchmy prošyli. Teho dla budž to ta křona našcheje čžescže: twoje mjeno khwalicž, ty najwyššchi. Haleluja, khwalba, džak, čžescž a posběhowanje budž Temu, kiž psche wscho žohnuje!

2. Kor. 9, 10, 11.

Kotryž šymjo dawa rosšywarjej, tón tež budže khlěb dawacž k jědži, a pschisporjecž wasche šymjo a dacž rosčž tym plodam wascheje prawdosčže; so wy so we wschěm wobohacžicže k wschej wutrobnej šwěrnosčži, kotraž Bohu psches naš džakowanie čžini.

Žnjowe wješele so w Božim pišnje husto jako wošebje wulke wješele naspomni. „Psched tym Knjesom budža so wješelič, jako wožni“, praji profeta Jesajaš. A w spěwach žnježarjow namaka Šrael wothlóš najwjetscheho šadowanja. Čžeho dla? Lubowani, wěscže budže powyschene žnjowe wješele psches wěstoscž bliskeho wotpocžinka po džělapołnych, čžěžkich, horznych tydženjach. Ale tež hišcheže psches něšcto druge! Pschi žanym druhim džěle njewustupi jasnišcho a rjeišcho Bože žohnowanie, dyžli pschi žnjowym. Tam móže so wone wopravdže s woczomaj widžecž a s porštami mašacž. Tamna džiwna móg, kotraž w potajnym štkuje, kotraž čžini, so

ſ maleho wjele nastanje a se ſnadniſcheho to lěpſche; kotraž płodži a pſchiſporja a ſ kóždym ſtwjelcžkom na ſjawne pſchiúdzje a ſo w ſto-
trócžnych ſornjatkach pokaſuje, — tamna džiwna móz žohnowanja
cžini žně ſ wjeſełemu džěku a žnjowy ſwjedžen ſ woſebje wjeſełemu
ſwjedženju. Duž:

Dostate žnjowe žohnowanje poſběhujemy dženſa;

a wſchaf doſtateho žnjoweho žohnowanja:

1. žórło, 2. bohatſtvo, 3. móz.

Knježe Božo, wuhotuj ſebi naſche wutrobny ſ woli tebi ſpodobnej,
na kotrejž ſu twoje pľody namačacž. A njewotcžehſ ſwoju ruku
wot naſ, ale cžin ſ nami, kaž cže dženſa křěluſch na měſtnje pſchi-
powjedanja twojeho ſłowa proſby: „Knježe Božo, žohnuj naſ, dženſa,
jutsje, kóždy cžaſ!“ Hamjen.

I.

„Štó je přenje ſymjenſne ſorno wuſyl? W kotrych dolinach,
na kotrych ſahonach ſu přenje bróſdy worali?“ Hdyž chze cžlowjek
na tajke praſchenja, kotrež tola tač bliſko leža, po ſtawisnach cžlo-
wjekow abo po ſwojim ſnajomſtwe ſtwórby wotmolwicž, dha bórſy
pytnje, ſo bjeſ wěſteho wotmolwjenja woſtanje. Naſ njemóže
ſpokojicž, kač rjenje by tež klinečako, ſchtož Indijanarjo baja, ſo je
přenje ſtwjelzo młodženz ſ njebeſ dele pſchinjeſł; tež niž, ſchtož
Turkojo baja, hdyž rjeknu, přenje pſcheńcžne ſorno bu přenjemu
cžlowjekej do ruki date a ſ nim ſ njebeſ dele na ſemju puſchcžene,
pſchi tym pač jemu wupaže a bu wot pada žyle mačo, tač ſo dyrbi
jo cžlowjek nětko ſ wulkej prózu plahowacž.

Naſ njeſpokoji, kaž wažne tež by było to wjedžecž, hdyž my
ſhonimy, ſo wſchitke ſtare powjeſcže na to pokaſuja, ſo je ſo ſymjenſne
ſorno najpředy wužiwačo w wulkim ſtatoč cžlowjeſtwa w raniſchim
kraju, — a ſo je ſo najpředy jecžmjen a pſcheńza, poſdžiſcho hačle
wowſ, a wjele poſdžiſcho to, ſchtož je nam najwažniſche a tač prawje
ſnamjo wſchědneho křlěba, rožka — tu ſplahowačo. Možku hačle
žołmy drohowanja ludow w ſrjedžo-wěkowſkim cžaſu ſ nam pſchi-
njeſechu. Ale, kaž hižo pračachmy, naſ njemóže ſpokojicž wſchitko

to wjedźecź; my njechamy pschede wschēm snacź te městna, na kotreź je šymjeńtne sorno najprjódzy panuło, abo tych ludźi, kiž jo najprjedy dostachu — ale tu móz, kotraž jo płodźesche, a tu ruku, kotraž jo přeni krocź cźlowjekam skiczesche. Luby kšeseczijanski hospodarjo, shtó na semi je mudry došč, tebi na to prawe wotmolwjenje dacź? — Twoje małe džecźo! hdyž je pěknje w schuli přenju biblisku historiju nawukło. Wono cže wjedže do wulkeje vjaneje paradisiškeje sahrady, kažkaž běšche zyla semja do hrěšneho pada, a cži spěwa to stworiczelske słowo: „semja płodź trawu a selo, kotreź by dawalo šymjo!“ To słowo wschehomozy „budź!“ wot Boha prajene, bě ta móz, ja kotrejž šo praschachmy, a ta ruka, ja kotrejž hladachmy, kiž by přenja wudželika žitne sorno, šo nam w dženznišchim tekscze pokazje, hdyž tam reka: „kotryž pak šymjo dawa rosšywarjej, tón tež budže khlěb dawacź k jědźi“.

Boža scjedriwa, wschehomózna ruka je to žórło wscheho žnjoweho žohnowanja!

Shtóž to na płodzenju šymja nochył pólnacź, tón dyrbi to pólnacź na skiczenju wschědneho khlěba, na požohnowanym sdžerženju teho, shtož Bóh tón knjes tu stworił je. Kał wotwišuje džělo a płód ratařstwa štajnje wědomnje wot Božej ruki, nad nim knježazeje! Kał je Bóh jara dobrocziwy, shtó njehnuty móhl sawostacź, a ja jeho darow wschědne džiwny tón winojty džak nochył dacź? Luba wošada, kał džiwnje šu šo twoje šywy a žně lětša skhowałe psched hrožazymi njewjedrami, kotrež s džěla s krupobiczom zyle do našcheje bliskosče pschińdžechu. Hacz ty to tež dženzja prawje wopomniš? Hdyž psched krotkim wot šwojeho pucžowanja domoj khwatach, pschińdžech nimo Rychbacha, hdžež běchu sliwki cžežkich njewjedrow w tutym lěcže kheže powalile a šamo dwórnišcžo wobschodžile; a nimo Kemniža, hdžež je wulka woda něotre fabriki nimale wutupiła. Pschede wschēm pak wohladach daloko a schěroko wokolo Glauchawy wot krupow sbite pola, a shtomy, wot krupow wupróšnjene — dha wopomniš, kał hnadnje je tón knjes nimo naš schoł! Luba wošada, hacž ty to tež wopomniš? Ty widžiš dženzja šrale płody, polne bróznje, bohaty wschědny khlěb a tebi je hišcže wjaz

lubjene w tym, sčtož je sbytkne na polach, lukach a sahrodach. Ach, knježe Božo, wot tebe nam wsčitko to pschindže! Ty by to žórko našeho žohnowanja, w tebi je s dobom jeho bohatstwo.

II.

„Tón, kiž bymjo dawa roššywarjej a khlěb k jědži, tón budže pschisporjecz wasche bymjo a dacz roscz płodam wascheje prawdoscže, so by we wschěm wobohacžicže.“

Lubowani, kajki rosdžěl bjes israelskim templom, kiž bě s jenej skotej winowej kiczu wysche durjow psycheny; abo bjes tamnymi kšhescžijan-
skimi zyrkwjemi něhduschich cžasow, kiž mějachu wysche hłownych durjow jenu kamjentnu rózju jako pychu, — kajki rosdžěl bjes nimi a bjes našim Božim domom dženska, hdžež je wón s tač wjele wschelakimi rózemi, płodami a rostlinami psycheny, so móžesch jo lědy wopschijecz! Ale, njeje runje tute bohatstwo zejchow snamjo Božeho žohnowanja šameho, kajkež by wožni šjewi?! Sčto wscho srawi na našich polach, w našich sahrodach! Kóžde nowe lěto pschinježe nowe, přjedy njesnate płody. Tu njeje žana potřeba sa cžlowjekow abo sa škót, sa kotruž njeby něsčto rostko na šemi, sčtož njeby šwój byw a šwoje žně mělo. A sčto swopschimuje jedyn jenicžki tajki dar Božeje wschekomozy! Pomjenuje nam tola našch Luther 22 kručow a wjazy, kiž k temu jenemu jednoremu wschěd-
nemu khlěbej šlušcheja. Kajke bohatstwo žohnowanja! Luba wošada, njeskomdž dženska na tute bohatstwo Božich darow by dopomnicz a w pósnačzu šwojeje šlaboscže tač prawje s najhłubšcheje wutrobny spěwacž: „Ach, Twoje žohnowanje staj k našej khubobi, njech kóžde lube ranje naš s nowa wobdari!“

Cžlowjek pač njeje živy wot khlěba šameho, ale wot kóždeho šłowa, kiž s Božeho rta dže, a jemu njepomha wsčitke šwonkowne bohatstwo, hdyž wón njeje bohaty w Bosy. Knježe, daj roscz płodam prawdoscže, kotrež by nam wobradžene psches našeho šřěd-
nika s Bohom, Jesom Khrysta!

Na kajke bohatstwo Božeho žohnowanja pač šměmy tež tudy pohladacž. Wopomnicže, sčtož seže wo tym w šańdženym žnjowym

lěcže shtonili: pošylnjenje twojeje nadzije; wušlyščenje twojich pró-
stwow; wěstosć twojeho wumóženja psches Jesom Khrysta; mile wo-
fschewjenje twojeje hlóadneje a lacžneje dusche; wubudjenje se spanja
šaslepjenosće; dobyče w wótrym smutskownym bědženju a potom
šlódke wotpocžowanje w Jesušowej lubosći — to wschitko wob-
twjerdži bohatstwo žohnowanja. A hdyž wy to wschitko š džakomnej
myšlu hromadu nješecže a prjódě kładžecže, o, kajki macže wy potom
wješeły žnjowy šwjedžen w duchu, kiž pschekrašni wješele nad
wschěmi cžasnymi darami a kiž nasche wócžko š lóschtom hladacž kasa
na wulke wězy, kotrež je tón Knjes š nami cžinił, so dyrbinu
šhwalicž a posběhowacž bohatstwo jeho žohnowanja.

III.

Schtóž bohatstwo Božeho žohnowanja prawje pósnaje, w tym
šo bóršy cžucže hiba, kotrež pyta na šjawne won štipicž. „Dha
ja tež mjelcžecž njemóžu, ale Bože štutki šhwalicž čžu, hdyž
je widžu w našchim kraju.“ To je ta wutrobna šwěrnosć pósnačža,
„kotraž Bohu džakowanje pschinješe“; to je móž našcheho
dostateho žnjoweho žohnowanja, so my pytamy Bohu šo džakowacž,
kaž jenož widžimy a wěmy.

Nasch Boži dom w šwojej psche je šwědcjenje ša to, so je
š džakowanju wjedko šhonjene žnjowe žohnowanje našchu mlóžinu a
druhe pschecželnižy a pschecželow šwjatnižy. Ale šmě šo tutón džak
jenož dženska tudy namašacž? Lubowani, bjes wěnzami, kiž dženska
naschu šwjatnižu debja, je tež jedyn, kiž wotšnamjenja žyke žyrtwine
lěto. Wón ma 365 šelenych šopjeschlow, kaž wjele je dnjow lěta, a
52 bělych róžicžlow, ša kóždu njedželu jenu, a jara rjanu wulku
bělu, módrú a cžerwjenu róžu, kóždu ša jedyn š tych róčžnych
cžasow. Tutón wěnz tež, kaž te druge, šwjadnje, ale džak, temu
Knjesej kóždy dženi š rtom a š wutrobu nješeny, njedyrbi pschestacž.
Luba wošada, njech twój Boži dom psches nutrnosć šwojich šemšche-
rjow w modlitwje a w duchownych lubošnych šhěrlušchach dženi wote
dnja, lěto do lěta pschezo rjenišchi džak Bohu špěwa.

Alle tež twój šamšny dom, mój luby, dyrbi pošacž, so šynš
a hlóš džakowanja, w žyrtwi šaspěwany, pola tebje domach dale

klinczi. Njech žanemu domej dženſa njepobrachuja ani blidowe paczerje, ani kherluſch, po wobjedže ſ domjazymi a ſ hoſcźemi ſpěwany! Njech žanemu domej dženſa njepobrachuje najlubofniſche ſłowo džaſowanja, kiž móže ſo w nim ſlyſhecź, hdyž mjenujzy jedyn khoru, hubjenu, kudy, kotremuž ſy ty ſ wutrobu bohacze ſobudźelił, ſwoje nutrne: „Sapłacź Bóh tón Knjes!“ na nim wupraji.

Najſſjawniſche wopokaſmo teho pał, hač je Bože žohnowanje móž džaſowanja na tebi měko, budže Boži dom w njebjěſach; tamne měſtno, do kotrehož budža ſo na poſlenim žnjowym ſwje-
dženju ſudneho dnja khowacź, niž pluwy, kotrež buchu ſ wohenjom ſpalene, ale jenož polne ſnopy. Luba woſada, kaž ſy dženſa pſched Bohom ſhromadžena, tał budžeſch tehdy pſched Božim ſtołom ſtač, ale hnadu doſtanjemy jenož, hdyž ſmy Boha ſ džaſowanjom czeſcźili pſches wěrjaze poſłuchanje na Jeſom Khrysta. Bóh daj, ſo by tutón wěcźny dom njebjěſow ſo wotewrił tutej woſadze. K temu pomhaj nam, luby Wótcze w njebjěſach! — Lubowani, na ſwojim lětuſchim pucźowanju w kraju wyſoſich horow mějach tež ras džiwny napohlad, mjenujzy kruč puſteje, kamjeńtneje krajiny, na kotrejž wěcźny lód leži, drje na wyſoſej horje, ale wote wſchěch bokow wob-
daty wot rjaných, ſelených łukow, tał ſo bě widžecź, ſo móhke po prawym tam tež plódne paſtwiſhecza bycź. Duž ſo mi wo tym tał powjedacze. W ſtarodawnym czaſu běchu tam, hdžež nětk wěcźny ſněh a njepłódny lód ſemju cžiſheczi, tež tučne łuki a lubofne ſa-
hony. Wone ſluſchachu jenej młodej burowzy, kotraž bě jara twjer-
deje, njedžaſowneje wutroby. Woſebje bě njeſmilna pſhecziwo ſwojej maczeri. Ras chyzſche nawoženja młodeje burowki na wopy-
tanje pſchińcź, dha wona ſo w mlózy kupacze a wleczeſche pokruty khlěba a wulke twarowy do blóta pſched khežnymi durjemi, ſo by pſches nje tón nawoženja ſ cžiſtymaj nohomaj ſaſtupił. W tym ſamym czaſu proſcheſche ju jejna ſtara macź wo něſchto k woſche-
wjenju. Ale wona ju ſ doma wuhna a cžiſny ſuchy ſtórćicźku khlěba ſa njej — dha, hlaj, blyſk a rženje w ſemi! Prjecź wot ſemje bě wſaty tón dom, a ſ bjeſbóžnej žónſkej do ſemje ponurjenu,

a kamjenje a lód tam, hdžež bě něhdy lubošna krajina. Wy prajicže
řnano: „To je bajka; to řo řtało njeje!“ Ja praju wam: „Ja
řnaju tež tajku njedžakownu džowku!“ — To je ta džowka Zionřka
była. Ta bydleřche w kraju, hdžež měd a mlóko běžeřche, ale hdyž
dyrbjeřche řwojemu nanej něřchyto dacž ř džakom řa wřhitke jeho
dobroty, dha wuhna jeho póřłow a morjeřche jeho jenicžkeho řyna.
„Jerusalem, Jerusalem, kiž ty moriřchy tychy profetow, a kamjenjujeřchy
tychy, kiž ř tebi póřłani řu!“ Hlaj, řa to je řo jeje kraj puřty
wořtajił a Kanaan, hdžež něhdy měd a mlóko běžeřche, je pořlata,
řpalena, kamjenřtna puřcžina.

A tař je na řemi wořtało hacž do teho dnja. Kaž je řemja
řama, po hrěřchnym padže přenjeho njedžakowneho cžlowjeřka, pod
pořlecže přchyřchła, řo dyrbi rola cžernje a wóřty płodžicž cžlowjeřka
dla, tař řo řtanje, řo tam, hdžež twjerda cžlowřka wutroba řo Bohu
njedžakuje přches dobroty, kiž tym najhubjenišchim wopořkařuje, hdžež
wona ničžo řbyřkne nima řa bratrow nuřu, abo řa řtutki Božeho
řraleřtwa — řo tam pořlecže přchiřdže na měřto žohnowanja, a řhu-
doba na měřto bohatřtwa, a žařořeženje na měřto wjeřeřkeho řpěwanja
a pořběhowanja. Přched tym řwarnuj nař, luby njebjeski Wótcže!
řamjenř!

